

Părintele Ioan Vladovici¹ o viață în slujirea semenului...²

Pr. Dr. Ionuț Dragoș MANU*

Rezumat:

În materialul prezent ne propunem să punctăm reperele biografice ale părintelui Ioan Vladovici, cel mai în vârstă preot ortodox, încă în viață, din Arhiepiscopia Sibiului și foarte probabil din Mitropolia Ardealului, așa cum se găsesc în dosarele din arhiva C.N.S.A.S și prin prisma interviurilor realizate cu domnia sa. Scopul acestui demers este punerea în lumină a unei biografii cât mai bine documentată și cuprinzătoare a unui preot hirotonit greco-catolic și devenit ortodox în contextul istoric al secolului trecut.

Cuvinte-cheie:

comunism, supraveghere informativă, arestare, deținuți politici, Securitate, măsuri represive, viața în detenție a preotului Ioan Vladovici.

Scurtă autobiografie. Primii pași în viață

„Subsemnatul Ion Vladovici sunt născut în anul 1920- II. 22 în Comuna Calvasăr, județul Târnava Mare din părinții Mihail și Ana. Școala primară precum și cea secundară am făcut-o în Sibiu unde am avut și domiciliul până acum două luni

* Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu, slujitor la Biserica ortodoxă română Berlin, Germania.

¹ Deși în certificatul de naștere părintele este menționat cu numele Ion M. Vladovici, în dosarele aflate în arhivele C.N.S.A.S. apare de cele mai multe ori cu numele Ioan M. Vladovici. Deși majoritatea documentele existente în Arhive redactate de domnia sa (autobiografii, procese verbale de anchetă, etc), sunt semnate cu Ion Vladovici, vom folosi în lucrarea noastră prenumele Ioan.

² Material prezentat în cadrul Simpozionului internațional „*Experimentul Pitești – Reeducarea prin tortură*”. *Aspecte privind represiunea în regimurile dictaturilor comuniste*, ediția a XVI-a, Pitești, 30 septembrie – 2 octombrie 2016, și aflat în curs de publicare numai în limba română.

de zile când, căsătorindu-mă, mi-am mutat[schimbant] domiciliul în com. Calvasăr, județul Târnava Mare, nr. 20. După terminarea studiilor liceale am urmat cursurile Facultății de Medicină (1940-41)³.

„Facultatea aceasta de Medicină din Cluj era atunci refugiată la Sibiu împreună cu corpul profesoral, medici, etc. Aceștia aveau în concepția lor idei pronunțate naționaliste românești care m-au captat și pe mine și în felul acesta am ajuns membru al F.D.C.⁴ din Sibiu. Făcând parte dintr-o familie religioasă greco-catolică am fost mereu sfătuit de părinții mei să nu fac acte de abuzuri. Activitatea mea a constat numai din diferite manifestări cu caracter politic⁵. Ca drept dovadă eu nu am luat parte la rebeliune. Însă tragedia situației mele de a ajunge să fug în Germania a constat în următoarele împrejurări:

În vara anului 1941 aflându-mă în Sibiu, mi s-a făcut o percheziție. Ulterior am aflat că aceasta s-a datorat faptului că niște elevi care făceau parte din F.D.C. au avut sub formă de excursie o întrunire undeva în munții Sibiului. Unul dintre aceștia pe care nu-l cunosc, a venit la Sibiu pe adresa mea deși eu nu știam nimic despre el. Probabil cineva dintre colegii mei sau un elev i-a dat adresa mea. Elevul a fost arestat imediat după această întrunire și asupra lui s-a găsit această adresă a mea. Temându-mă ca nu cumva să fiu arestat am trecut granița în Iugoslavia⁶. „În imediata apropiere a graniței am legat [intrat în] contact cu un român (cetățean sârb) care m-a condus până la Belgrad iar de aici, împreună cu Spânache Alexandru, student la chimie – Timișoara, refugiat și el, am plecat cu un transport de muncitori în Breslau (Germania). Aici am stat aproximativ 2 luni după care am fost duși în orașul Rostock, oraș în care se mai aflau colectați atunci, încă circa 200 foști membri ai mișcării legionare. Aici am făcut serviciul de funcționar la Uzinele de avioane Heinkel până în ianuarie 1944 când am fost ridicat împreună cu ceilalți (alții fuseseră ridicați în 1942, în decembrie) și duși în lagărul de la Bu-

³ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 17.

⁴ Frățiile de Cruce erau organizații de tineret ale Mișcării Legionare. Frățiile de Cruce au luat ființă la 8 noiembrie 1923 în închisoarea Văcărești, prin hotărârea lui Corneliu Zelea Codreanu. Conform spuselor acestuia „Frăția de Cruce este un corp de elită a tinerimii avînd ca scop suprem de a crea buni ostași României de mîine” în https://ro.wikipedia.org/wiki/Fr%C4%83%C8%9Biile_de_Cruce, 21.02.2016, ora 09.

⁵ Despre activitatea în mișcarea legionară părintele Ioan declarase la sfârșitul anilor 60, conform raportului *Inspectoratului Județean de Securitate Sibiu, Secția I-a Informații*, următoarele: „încă din fragedă tinerețe m-a prins curentul politic și am fost antrenat în activitatea organizației legionare din Sibiu, care în acel timp a prins mult, întrucât profesori, intelectuali, preoți au fost refugiați din Ardealul de Nord și au cultivat în rândurile tineretului naționalismul. Am fost un entuziast, desfășurând mai mult activitate propagandistică.” în A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. II, f. 38.

⁶ *Ibidem*, ff. 21-28.

Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu

chenwald situat lângă orașul Weimar. Aici ne aflam în număr de aproximativ 350 oameni, locuiam în barăci și lucram pentru fabrica Zeiss- reparații de binocluri. În 24 august 1944 la o zi după încheierea armistițiului lagărul în care ne aflam cei mai mulți, Buchenwald, a fost bombardat de americani. Am spus lagărul în care ne aflam cei mai mulți, căci membrii fostului guvern precum și alții care au ocupat funcții mai importante în mișcarea legionară erau ținuți în lagărul de la Dachau.

În urma bombardamentului au fost omorâți câțiva dintre noi⁷ și o mare parte răniți. După câteva zile am fost duși cu toții în orașul Wien-Viena unde subsemnatul am stat circa 2 săptămâni după care, împreună cu încă 8 inși am plecat spre România. Am traversat în Ungaria iar de aici peste linia frontului care era atunci în apropiere de Cluj am trecut clandestin în România. Ajuns acasă și încadrat fiind în dispozițiile decretului de amnistie –referitor la nesupușii la încorporare- m-am prezentat Cercului Teritorial Sibiu de care aparțineam, iar de aici am fost trimis pentru a-mi face stagiul militar la Regimentul 90 Infanterie care se găsea atunci la Sibiu. De la acest regiment am fost vărsat [transferat] la Comandamentul Teritorial Sibiu unde am stat până la lăsarea la vatră, îndeplinind funcția de furier⁸.

În 1945 – octombrie – m-am înscris la Academia de Teologie Greco-Catolică din Cluj ca student ordinar. În același an, în luna decembrie, în urma unui ordin al Siguranței Guvernale – am intrat în legalitate luându-mi obligația ca de acum înainte să nu mai acționez împotriva statului român – obligație de care subsemnatul m-am ținut în tot timpul.

În timpul studiilor m-am încadrat și eu în Uniunea Națională a Studenților din România, din Cluj. Am făcut parte ca membru până în 1948, luna martie când terminând studiile am revenit acasă pentru a mă căsători și a intra în viața publică. Sunt căsătorit de 2 luni și am domiciliul în comuna Calvasăr nr. 20 jud. Tr. Mare. Urmează ca să obțin o parohie și apoi să mă stabilesc definitiv acolo. Față de guvern și legile țării am avut tot timpul o atitudine frumoasă purtând cu demnitate obligația luată și neavând nicicând vreo atitudine ostilă sau dușmănoasă.

Aceasta este autobiografia mea, făcută astăzi 16 mai 1948 și semnată de mine⁹.

⁷ Dintre românii uciși în acest lagăr, în urma bombardamentului anglo-american amintim pe *Zaharia Constantin Duhu*, student teolog în anul al treilea, ce fusese numit cântăreț al Bisericii ortodoxe române din Berlin, însă datorită războiului se refugiasse la Paris. Aici fusese arestat de Gestapo și internat în lagărul de la Buchenwald-Fichtenheim. Pentru mai multe amănunte vezi http://www.ortodoxia.de/html/personalul_bisericesc_de_la_berlin.html, 02. Septembrie 2016, ora 13.

⁸ Termen folosit la vremea respectivă pentru soldații care îndeplineau lucrări de birou într-o unitate sau într-o subunitate militară. Din investigațiile întreprinse a rezultat că Ioan Vladovici a făcut parte ca soldat din regimental 90 Infanterie Sibiu până la data de 7 februarie 1945, după care a fost mutat la Cluj la Corpul 6 Teritorial Cartierul trupei- ca secretar, figurând în controalele Regimentului ca soldat.

⁹ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, ff. 17-18. Informațiile din această declarație se regăsesc și în interviul părintelui Vladovici realizat de autor în septembrie 2015.

Urmărirea și acuzele aduse părintelui Ioan de regimul comunist

Cea mai mare parte din declarația autobiografică de mai sus a fost redactată de Pr. Ioan Vladovici la o zi după arestare. Ei i s-a adăugat o nouă declarație dată în aceeași zi care preciza: „am fost înscris în mișcarea legioană din noiembrie 1940 până în 1941. Am fost urmărit de organele Siguranței Statului ca și presupus legionar (în septembrie 1941) însă nu am fost și nu sunt legionar”¹⁰. Ceea ce a omis însă părintele să precizeze, în mod expres, în aceste declarații este faptul că fusese fugar pentru câteva săptămâni în anul 1945; dar și că a fost hirotonit preot imediat după căsătorie, în mod excepțional, înainte de terminarea studiilor teologice, la 4 aprilie 1948¹¹ și trimis într-o „parohie cu probleme” undeva lângă Cluj pentru a liniști spiritele în comunitatea respectivă¹².

Faptul că părintele Vladovici se afla în atenția Siguranței încă din anul 1941 ne este confirmat de Radiotelegrama trimisă de Chestorul Poliției din Craiova Corpului Detectivilor din cadrul Direcțiunii Generale a Poliției București, și care propunea, la data de 9 septembrie 1941, a se dispune percheziționarea și arestarea susnumitului, deoarece era considerat drept comandant al F.D.C din țară sau în legătură cu el¹³. Imediat Bucureștiul reacționează și emite un ordin cu numărul 56436 din 12 septembrie '41 de percheziționare domiciliară a numitului Vladovici Mihai, tatăl lui Vladovici Ioan, student al Universității din Sibiu. Modul în care a decurs percheziția și informațiile culese de jandarmi nu ne sunt cunoscute, dar conform radiotelegramei trimisă de Direcțiunea Generală a Poliției București și datată 15 septembrie '41 „rezultatul [percheziției] a fost negativ”¹⁴.

Însă deși rezultatul percheziției fusese unul negativ, atenția Siguranței Statului se va concentra în continuare asupra viitorului părinte Ioan Vladovici. Din raportul întocmit la 17 septembrie 1941, de gardianul public N. M. de pe lângă Chestura Poliției Sibiu sesizăm modul în care ordinul de arestare trimis de București era pus în aplicare la Sibiu. Astfel gardianul sibian raporta superiorilor săi următoarele: „În dimineața zilei de 17. IX. 1941, fiind trimis de domnul agent M.

¹⁰ *Ibidem*, f. 16.

¹¹ *Ibidem*, f. 11.

¹² Interviu cu Pr. Ion Vladovici, realizat de autor, Sibiu, 28 februarie 2015.

¹³ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 30.

¹⁴ *Ibidem*, f. 37. Constatăm cu stupeoare că pe această radiotelegramă se găsește o însemnare făcută în creion, semnată foarte probabil de o persoană din aparatul Siguranței, care precizează: „nu la dosar”. Aceasta însemnând probabil: a nu se adăuga la *Dosarul de acuzare*. Relevant este faptul că dintr-o altă fișă personală a susnumitului, redactată de Securitate, reiese faptul că făcându-i-se percheziție domiciliară la Sibiu, s-ar fi descoperit „materiale de propagandă legionară (reviste și calendare legionare)” în A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 11. Este foarte probabil ca cea din urmă fișă să fi făcut parte din dosarul de judecată al părintelui Vladovici în timp ce constatarea realei percheziții domiciliare să fi fost fie distrusă, fie neadăugată dosarului de judecată.

Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu

la domnul Vladovici Ioan din Sibiu, str. Vatman, nr. 57 pentru a-i pune în vedere să vină cu mine la domnul comisar de serviciu, susnumitul este plecat din localitate de pe data de 14. IX. 1941 în comuna Calvasăr la niște rude și după informații vine azi înapoi”¹⁵. Gardianul ajunsese la aceste concluzii în urma declarațiilor lui Mihail Vladovici, tatăl părintelui Vladovici și ale lui Mihai, fratele lui Ioan. Aceste declarații s-au păstrat la dosarul de urmărire al părintelui Vladovici și le redăm cu un minim de comentarii: „Subsemnatul Vladovici Mihail, de 62 ani, domiciliat în Sibiu Str. Wachman, nr 57 declar că fiul meu Vladovici Ion de 21 ani, student la Medicină, Universitatea Sibiu anul I, a plecat ieri 17. IX. 1941 dimineața pe la ora 8 de acasă, spunând că se duce la Universitate și de atunci nu l-am mai văzut. Unde s-a dus nu știu”.¹⁶ În timp ce Mihai, fratele, declarase: „Subsemnatul Vladovici Mihai, domiciliat în strada Wachman nr. 57, de ani 20, de profesie brutar, declar că fratele meu Ioan Vladovici student la medicină a venit acum o lună din Com. Calvasăr Jud. Sibiu, unde avem rude și duminică 14 Septembrie după masă, a plecat din nou în Comuna Calvasăr Județul Sibiu. Nu l-am întrebat cu ce pleacă și nici când vine și nu l-am întrebat de ce se duce în Comuna Calvasăr”¹⁷.

Motivul principal pentru care părintele Ioan Vladovici era atent urmărit de Siguranța Statului era acuzația de crimă de înaltă trădare care îi fusese adusă și pentru care era încadrat legislativ prin articolul 186 al Codului Penal. Descrierea pe scurt a faptului conform Fișei Matricole Penale este următoarea: „a dus activitate legionară, iar după rebeliune a fugit în Germania unde s-a încadrat în armata națională a lui Horia Sima”¹⁸.

Din fișele Serviciului Județean de Securitate Târnava Mare existente la Dosarul domniei sale, reiese că ar fi fost încadrat în mișcarea legionară, luând parte la rebeliunea din anul 1941, după care ar fi plecat clandestin în Germania unde i-ar fi cunoscut pe Horia Sima, Petrașcu Nicolae, Chioreanu Ioan, Popovici Tiberiu și Fleșariu Ioan – ultimii patru cu toții din Sibiu – și alți foști legionari fugiți din țară¹⁹. Pe lângă aceste consemnări, Securitatea mai considera că „în anul 1942, în urma unui discurs ținut de Horia Sima, susnumitul împreună cu alți legionari, s-au întors în țară, legitimându-se cu acte procurate de la autoritățile germane cu scopul de a face propagandă hitleristă în țară”²⁰.

¹⁵ A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. II, f. 17.

¹⁶ *Ibidem*, f. 18.

¹⁷ *Ibidem*, f. 19.

¹⁸ I.C.C.R., Fișe Matricole Penale în http://5.2.132.65/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/V/V_2003.%20Vila%20-%20Vlaicu/Vladovici%20Ioan%20M/P1040030.JPG. 11.01.2016, ora 18.

¹⁹ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 9.

²⁰ *Ibidem*.

Într-o altă fișă personală a părintelui, realizată de Serviciul Județean de Securitate Târnava Mare, episodul revenirii viitorului părinte Ioan V. în țară era catalogat astfel: „după 23 august 1944, la propunerea lui Horia Sima, susnumitul împreună cu alți legionari au fost lansați cu parașutele în România, pentru a face acte de sabotaj și terorism”²¹. Acuzațiile aduse părintelui mergeau mai departe și susțineau că domnia sa: „în anul 1945, pentru a nu fi arestat a plecat cu numiții Pop Grigore și Popescu Ioan, ambii foști legionari, în munții Sibiului, unde a stat circa 2 săptămâni, având asupra sa arme militare”²². Aceste acuze își aveau sursa și în Raportul trimis de Siguranța Statului la 28 noiembrie 1945 Chestorului Poliției Sibiu care comunica: „Între 5 aprilie - 15 mai 1945 susnumitul a fost dezertor de la Comandamentul 6 Teritorial. La data de 22 octombrie 1945 a fost lăsat la vatră. Fiind urmărit prin Sectorul de Jandarmi Șeica Mare în comuna sa natală, Calvasăr, s-a constatat că susnumitul nu mai locuiește în acea comună de mai mulți ani. Cel în cauză are părinți și locuiesc în prezent în Sibiu str. Wacsman, nr. 57. Din informații neverificate rezultă că susnumitul ar fi înscris la Facultatea de Teologie Cluj. Întrucât nu mai face parte din elementele armatei rugăm continuați urmărirea și arestarea susnumitului”²³. La rândul său Chestorul Poliției din Sibiu trimitea la 3 decembrie 1945 colegului său din conducerea Poliției Cluj o notă cu mențiunea foarte urgent, în care expunea pe scurt necesitatea și motivele arestării lui Ioan Vladovici și ale predării sale către Sibiu.

În luna decembrie a aceluiași an (1945), în urma comunicatului trimis de Ministerul de Interne, care semnală înțelegerea dintre legionari și comuniști²⁴, prin care armele trebuiau predate spre a se intra în legalitate, părintele s-a prezentat la Siguranța din Sibiu, pentru a-și clarifica situația²⁵, fiind lăsat mai apoi liber.

Arestarea și periplul carceral

Cu toate acestea, datorită antecedentelor politice, Ioan Vladovici era în continuare suspectat de „activitate subversivă”. Fișele Siguranței precizează că sus-

²¹ *Ibidem*, f. 3.

²² *Ibidem*, f. 9.

²³ *Ibidem*, f. 24.

²⁴ Mai exact este vorba despre pactul de neagresiune semnat, cu acordul Anei Pauker, de către Nicolae Pătrașcu cu Teohari Georgescu care prevedea, printre altele, amnistierea fiecărui legionar care se preda de bună voie. Apud. Mihai Burcea, Marius Stan, *Alexandru Nicolschi, ilegalist comunist, spion sovietic, deținut și general de securitate* în http://www.iiccr.ro/pdf/ro/alexandru_nicolschi.pdf, 11. 01. 2016 ora 15.

²⁵ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 9. Foarte probabil aici părintele Ioan și-a luat angajamentul de care vorbește în declarația dată imediat după arestarea din 15 mai 1948, însă acesta lipsește din dosarele găsite pe numele domniei sale.

numitul: „în continuare a fost observat în anturajul legionarilor din orașul Mediaș, având manifestări ostile regimului democrat. Datorită acestui fapt și fiind socotit ca un element periculos, la 15 mai 1948 a fost reținut în cadrul ordinului 5 Cabinet de către Serviciul Județean de Securitate Sighișoara, din DRSP Sibiu și încadrat în categoria I-a preventivi”²⁶. Reținerea părintelui Ioan a decurs după tipicul arestărilor comuniste: domnia sa se afla în vizită la socrii în satul Calvasăr, comuna Șeica Mare, când în noaptea de 14 spre 15 mai, în jurul orei 02:00, trupule Securității sărind gardul locuinței au pătruns, în mod brutal, până în casă²⁷ pentru a-l ridica din pat de lângă soția sa pe tânărul preot și soț Ioan M. Vladovici²⁸.

Părintele va petrece primele trei săptămâni de arest în beciurile Securității din Mediaș fără a fi chestionat absolut nimic de către personalul carceral; ulterior va fi transferat la 4 iunie 1948 la Penitenciarul Sighișoara - din fișa de încarcerare aflăm că fusese reținut cu ordinul nr. 27 din aceeași zi al Securității locale. Aici va rămâne până la începutul lunii octombrie, 10 oct. 1948, când va fi mutat la Aiud conform aceleiași fișe de încarcerare²⁹. Din aceasta reiese că părintele Vladovici era considerat „sănătos și apt de muncă grea” din punct de vedere medical. Astfel v-a fi încadrat și în unitatea de muncă existentă, fiind catalogat conform notelor Securității drept o persoană care „și-a îndeplinit norma de muncă pe șantier” și din punct de vedere „politic nu a dat dovadă de manifestări ostile regimului democrat”³⁰. De la Aiud, în periplul său carceral, părintele Vladovici va „poposi” – conform datelor existente în fișa matricola penală – la Jilava, Culmea, Galați, Periprava, Peninsula, Deva, Capu Midia, etc., aproximativ 16 spații de detenție și colonii de muncă conform mărturiei domniei sale³¹.

Pe perioada detenției părintele Vladovici va fi încadrat periodic în diverse C. M. (colonii de muncă) și U. M. (unități de muncă) după bunul plac al Securității. Foarte probabil, el va face cunoștință pentru prima dată cu coloniile de muncă din R.P.R. odată cu decizia nr. 198 a M.A.I din anul 1950 care îl încadra pentru 24 luni într-un astfel de spațiu. După scurgerea celor doi ani de captivitate majorarea pedepsei domniei sale, din partea Securității, nu va întârzia să apară, astfel că prin decizia 526 din 1953 încadrarea în C. M. se majora cu încă 60 de luni, deoarece lipsirea de libertate a părintelui trebuia să aibă o oarecare acoperire juridică³².

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ Interviu cu Pr. Ioan Vladovici, realizat de autor, Sibiu, 13 februarie 2016.

²⁸ Ne putem imagina ce șoc și spaimă trebuie să fi fost în sânul acestei familii, ce abia dacă împliniseră 3 luni de la momentul căsătoriei.

²⁹ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, ff. 40-41.

³⁰ *Ibidem*, f. 44.

³¹ Interviu cu Pr. Ioan Vladovici, realizat de autor, Sibiu, 28 februarie 2015.

³² A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 2.

Va îndura calvarul Gulagului comunist românesc fără a fi nici măcar judecat de către vreo instanță judecătorească aproape 8 ani de zile. Nu posedăm date exacte referitoare la data de început a procesului intentat părintelui Vladovici, însă cert este că pentru acuzele mai sus menționate domnia sa a fost trimis în judecată, iar Tribunalul Militar Brașov, prin sentința nr. 46 din 16 februarie 1956, l-a condamnat la 10 ani muncă silnică cu computarea³³ pedepsei de la data arestării³⁴.

Informații referitoare la prima etapă din viața de deținut politic a părintelui Vladovici nu se găsesc în documentele din arhivele consultate. Numai în 13 aprilie 1957 apare primul document redactat de Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă ce raporta superiorilor o notă spre avizare. Aceasta avea anexat procesul verbal, nr. 113 400, care constata că părintele Ioan „a muncit un număr de 863 zile, având un beneficiu de 431 zile, și îndeplinește condițiile prevăzute de D.L. 72/1950, pentru eliberare înainte de termen”³⁵.

Răspunsul superiorilor nu v-a întârzia să apară, astfel că în 26 iunie 1957 avizul negativ era emis de șefii M.A.I. Mai mult decât atât, în 19 iunie 1957 într-un referat întocmit de către Șeful Serviciului „C”³⁶ se propuneau următoarele: „să nu i se aplice D.L. 72/1950, urmând a se elibera după executarea completă a pedepsei - 12 mai 1958 - după care să i se fixeze domiciliu obligatoriu pe timp de 36 luni [perioada va fi modificată în roșu cu creionul la 60 luni] în comuna Măzăreni, raionul Brăila, regiunea Galați”³⁷. Cel din urmă referat va fi aprobat la 22 iunie de către locotenent colonelul șef al Unității Militare 0123/E.

Întrucât pedeapsa părintelui se apropia de sfârșit, la 22 ianuarie 1958 prin decizia 7263, Ministrul Adjunct *General Locotenent Pintilie Gheorghe* stabilea: „În conformitate cu Hot. Consil. de Miniștri Nr. 337 din 11 martie 1954, cu privire la reeducarea foștilor condamnați contrarevoluționari care și-au ispășit pedeapsa; În scopul prevenirii unor noi infracțiuni la legile Republicii Populare Române; Având în vedere materialele existente asupra activității desfășurate de condamnatul contrarevoluționar Vladovici Ioan [...] Art. 1. Se fixează D. O. Pe timp de 60 luni în com. Răchitoasa raionul Fetești reg. Constanța; Art. 2. Serviciul „C” din Ministe-

³³ Computare: a scădea prevenția din timpul unei condamnări. Conform <https://dexonline.ro/definitie/computare>

³⁴ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, f. 3.

³⁵ *Ibidem*, f. 2.

³⁶ Serviciul „C” reprezintă Serviciul de evidență (cunoscut și ca U.M. 0123/E) ce fusese constituit în baza Decretului nr. 50 din 30.03.1951, cu prilejul reorganizării Direcției Generale a Securității Poporului (D.G.S.P.) și transformării acesteia în Direcția Generală a Securității Statului (D.G.S.S.). Acest serviciu a fost redenumit Direcția „C” la nivel central, căreia îi corespundeau Serviciul „C” la secțiile regionale ale Securității .apud <http://www.procesul.comunismului.com/news/arhiva/ziare/fpintilie/>, 13 ianuarie 2016, ora 18.

³⁷ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, ff. 7-8.

rul Afacerilor Interne și Direcția Generală a Miliției – Dir. Evid. Populației - sunt autorizate să aducă la îndeplinire dispozițiile de mai sus³⁸. Însă decizia aceasta nu va fi pusă în practică³⁹, părintele neputându-se bucura încă de „libertatea” D.O., deoarece M.A.I. avea alte planuri cu domnia sa întrucât săvârșise Sfintele Taine în temniță, spovedind dintre colegii de detenție⁴⁰. Astfel ordinul M.A.I. din 21 aprilie 1958 stipula: „că i s-a fixat loc de muncă pe timp de 60 luni numitului Vladovici Ioan și pedeapsa începe la 12 mai 1958 și expiră la 12 mai 1963”⁴¹.

În timpul internării administrative, la 22 ianuarie 1963, într-o notă raport emisă de Formațiunea 0830 Periprava, se menționa faptul că părintele Vladovici avea o stare de sănătate bună și „verificând dosarul personal al susnumitului rezultă că nu a fost pedepsit disciplinar având o comportare bună față de ... [ilizibil] și față de cadre. Din punct de vedere al muncii a muncit satisfăcător”⁴². Tot în aceeași sens raporta și Direcția Regională a M.A.I. Dobrogea, la 26. februarie 1963, Serviciului „C” al Securității: „Cel în cauză de la data internării și până în prezent fiind bolnav nu a ieșit la muncă decât la anumite corvezi în interiorul coloniei, fiind inapt de muncă; în această perioadă a avut o comportare bună și nu a fost pedepsit disciplinar. De către organele noastre nu a fost semnalat cu manifestări dușmănoase sau alte date ce interesează organele noastre. Susnumitul este agent al M.A.I. Direcția a III-a, Serviciul Independent și nu cunoaștem aportul adus în munca informativă”⁴³.

³⁸ *Ibidem*, f. 9.

³⁹ Șeful Serviciului „C” al Securității anula la 28 aprilie decizia nr.7263 conform A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, f. 16.

⁴⁰ Din păcate informații concise despre aceste secvențe nu am putut surprinde în Arhivele fostei Securități, fiind tributari numai informațiilor oferite de părintele Vladovici. Cert este că situația domniei sale a fost hotărâtă în urma anchetei de la Constanța- după cum declară dumnealui-, la care a fost supus de către conducerea Securității și care ar fi stabilit că Vladovici Ioan nu respectă legile R.P.R. și spovedește în închisoare, fiind pedepsit cu 5 ani internare administrativă. Redăm în continuare mărturia părintelui cu privire la dialogul dintre domnia sa și colonelul de Securitate avut cu ocazia acestei anchete: „Bă cum ți-ai bătut tu joc de noi și de legile statului nostru? Uite ar fi trebuit să pleci acasă, dar nu o să pleci, căci îți mai dăm încă cinci ani!” / Pr. Vladovici: „M-au pedepsit așa, fără să mă condamne, iar eu când am auzit această afirmație îmi venea să râd și mă gândeam în sinea mea...: ăștia cinci ani o să-i faci tu, nicidecum eu!” / Ofițer: „Și nu te lăsăm până nu închizi ochii!” / Pr. Vladovici: „Și uite se pare că a avut dreptate, căci m-au reținut încă cinci ani, fără proces, fără judecată, după placul lor”. Pr. Ioan Vladovici, interviu realizat de autor, Sibiu, 28 februarie 2015.

⁴¹ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, f. 13.

⁴² *Ibidem*, f. 20.

⁴³ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, f. 22. Direcția a III-a a M.A.I. era o structură a Securității cu indicativul UM 0123/T ce între 1953-1967 avea drept profil de muncă: informațiile interne. Numai pe bază acestei mențiuni nu putem ști dacă părintele era sau nu cadru activ al acestei Direcții a Securității. Din documentele cercetate aflate în arhivele nu mai există o altă informație în acest sens.

Internarea administrativă a părintelui va lua sfârșit pe baza ordinului M.A.I nr. 5006 din 10 aprilie 1963 odată cu expirarea pedepsei. Astfel la 12 mai 1963, conform fișei de eliberare trimisă de la Periprava Serviciului Evidențe Operative din cadrul Direcției Generale a Miliției⁴⁴ părintele Ioan Vladovici a fost lăsat liber. Astfel după aproape 15 ani de detenție și muncă forțată – a fost arestat pe 15 mai 1948 și eliberat pe 12 mai 1963 – părintele Ioan va părăsi spațiul concentraționar comunist al R. P. R. La punerea sa în libertate din formațiunea Periprava părintelui i s-a adus la cunoștință angajamentul verbal, pe care și-l ia, de a nu divulga nimănui, inclusiv rudelor, nimic despre cele ce a văzut și auzit prin spațiile de încarcerare și muncă pe care le-a perindat în decursul detenției⁴⁵.

Un aspect semnificativ legat de eliberare, care nu trebuie eludat, este cel consemnat de Arhive cu privire la hotărârea de taină a Securității: „deoarece susnumitul la arestare era preot, vă comunicăm că nu mai poate fi încadrat în această muncă, de asemenea nu poate fi încadrat în întreprinderi ce au probleme speciale”⁴⁶.

Reîntors acasă părintele Ioan și-a regăsit rudele părinții, deși bătrâni și bolnavi, încă în viață; soția divorțată de dânsul și fiica, pe care nu avusese șansă să o cunoască, în vârstă de 14 ani. Întreaga familie pe tot parcursul celor 15 ani de detenție ai părintelui nu a știut absolut nimic despre situația domniei sale, afară de o scrisoare trimisă la un moment dat de Securitate în urma numeroaselor demersuri și scrisori făcute de familie. Această scrisoare fusese expediată cu intenția de a „clarifica” familiei situația părintelui și avea următorul conținut: „Fiul dumneavoastră trăiește și se află undeva în țară”⁴⁷.

Deși în momentul eliberării securistul îi promisese verbal că vor primi locuri de muncă în R.P.R. pe măsura calificării pe care o posedă, părintele Ioan va fi nevoit pentru a-și întreține familia să accepte o slujbă, ca muncitor necalificat, la Fabrica de cărămidă Record din Sibiu aflându-se în continuare în atenția organelor M.A.I.⁴⁸.

În urmărirea informativă a Securității

Dosarul domniei sale de urmărire informativă a fost aprobat prin decizia șefilor Direcției Regionale a Securității Sibiu din 18. 12. 1963 din următoarele motive: „Întrucât Vladovici Ioan se încadrează în prevederile ordinului M. A. I. Nr. 70, cât și pentru a stabili dacă în prezent desfășoară sau nu activități dușmănoase, propunem a se aproba deschiderea de dosar individual asupra susnumitului”⁴⁹.

⁴⁴ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, f. 30.

⁴⁵ Interviu cu Pr. Ioan Vladovici, interviu realizat de autor, Sibiu, februarie 2012.

⁴⁶ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015009, ff. 26 și 29.

⁴⁷ Pr. Ioan Vladovici, interviu realizat de autor, Sibiu, 28 februarie 2015.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB- C. 16081, vol. I, ff. 4-5.

Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu

În cadrul acestui proces de urmărire informativă, părintele va fi încadrat prin agenți ai Securității Statului atât la locul de muncă (Fabrica de cărămidă Record, iar mai apoi în Parohia Ortodoxă Română Calvasăr) cât și la nivel particular prin „diverși apropiați” ce erau agenți sub acoperire. Dirijarea lor în jurul părintelui Ioan se făcea după interesele și bunul plac al Securității. Câteva dintre notele informative oferite de aceștia conțin informații prețioase vizavi de starea *de facto* a proaspetei reunite familii a părintelui Ioan.

Prima notă informativă, valoroasă pentru studiul de față, a fost oferită în același an al eliberării părintelui Vladovici din detenție, în ziua de 30 decembrie 1963, și oferă informații despre starea materială și morală a proaspetei familii reîntregite. Vizita realizată de sursa Securității s-a produs chiar în ajunul Crăciunului, iar nota informativă o descria astfel:

„În ziua de 24 l.c. sursa a fost la Vladovici unde l-a găsit pe el și pe nevasta lui. Era foarte bine dispus și mulțumit că au reușit să-și cumpere un porc din salariile lor și să facă un cadou de ziua nașterii fetei lor. Spunea sursei că e primul dar de ziua ei de 15 ani și e primul an când s-au găsit împreună sănătoși și mulțumiți.

Vladovici: Nu-ți poți da seama cât mă simt de fericit că sunt iar împreună și cu ce poftă muncesc să avem tot ce ne trebuie. Mi se pare că nu recuperez destul de repede tot ce n-am dat în acești 15 ani trecuți⁵⁰.

Sursa: Cruță-ți puterile că ai încă timp și nu mai fi cu gândul la muncă și bani. Fă totul rațional în sensul că trebuie să ai și momente de destindere. Ieși între lume, distrează-te, crezi că belșugul din casă dă o mulțumire chiar deplină? Izolarea ta și prin tine și a fetei tale, crezi că este bună?

Mi-ai spus rândul trecut că nu vrei să ai de a face cu nimeni suspect că ți prea mult la libertate pentru a ți-o periclita. Îmi pare rău că tu ca preot gândești în mod greșit și nu ți cont și de familia ta.

Vladovici: M-am gândit mult la discuția cealaltă și poate că ai dreptate. De altfel uite să-ți spun, ... că [i]eșim la toate filmele bune, mergem la teatru, facem vizite, dar de multe ori fata refuză, fie că are treburi, fie că e obosită.

Sursa: Cui faceți vizite în afară de părinții tăi? Cine vine la voi din foștii prieteni sau prietenele ei când nu erai tu aici?⁵¹

Vladovici: Din cauza locuinței pe care o vezi cum e de nenorocită, ne ferim să facem vizite că ele se întorc și încă noi nu putem primi. Când vom avea o altă

⁵⁰ Cu siguranță că părintele se simțea dator din punct de vedere moral și material față de familia sa pe care o părăsise datorită arestului și care suferise greutăți de nedescris în cei 15 ani de detenție ai părintelui. De aceea părintele dorea din toate puterile să îndulcească această suferință trecută punându-se, trup și suflet, în slujba și bunăstarea familiei sale.

⁵¹ Vedem aici foarte clar interesul manifestat de informator vizavi de persoanele cu care părintele Ioan și familia se află în relații apropiate.

locuință ai să vezi că se schimbă lucrurile... E drept că la început după ce am venit vedeam altfel lucrurile, dar acum m-am convins că nu e dracu așa de negru cum mi se pare mie. Cred că toți câți au venit au fost așa de retrași la început. Dealtfel dacă nu te faci vinovat cu nimic, n-ai de ce te teme....”⁵²

Informatorii erau dirijați în jurul părintelui Ioan pentru a „culege” informații asupra intereselor, ideilor, planurilor și intențiilor sale. Părintele era supravegheat nu numai acasă ci și la locul de muncă, la fabrica de cărămidă, unde informatorii erau trimiși clar cu scopul de a-l chestiona⁵³. Astfel într-o notă informativă, dataată 08. 02. 1965 și oferită de un agent sub acoperire al Securității din Sibiu, întâlnirea sursei cu părintele este descrisă:

„În cursul lunii ianuarie, sursa a stat de vorbă cu Vladovici Ion în atelierul de confecționat plăci de ipsos. Sursa l-a întrebat cum se simte în întreprindere, la care întrebare a răspuns că foarte bine și că s-a obișnuit⁵⁴. Sursa l-a întrebat dacă nu i-ar fi mai ușor să meargă la o parohie, iar el a răspuns că nu vrea să meargă din două motive: că ar fi numit numai undeva departe de Sibiu și soția sa nu ar fi de acord și apoi nu-i place și n-ar putea cere bani de oameni. A spus că nu a funcționat ca preot decât vreo 6 săptămâni.

Mi-a spus că a fost deținut într-un loc prin deltă (crede sursa că Periprava) și a povestit unele aspecte din timpul detenției printre care a spus că în ultimul timp

⁵² A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 30.

⁵³ Observăm din adnotațiile făcute de angajații Securității cum diverși agenți erau dirijați intenționat în jurul părintelui Ioan și instruiți foarte clar asupra sarcinilor ce le revin: „să caute ca în mod incidental să-l mai contacteze pe Vladovici (la domiciliu sau pe stradă) să caute ca să mai poarte discuții cu acesta. I s-a atras atenția agentului ca să nu meargă prea departe cu discuțiile pentru a nu da de bănuț. Să nu discute nimic politic sau despre mișcarea legionară lăsând aceasta pe seama lui Vladovici. Agentul să intervină doar în mod discret în clarificarea anumitor probleme. Numai după ce i se va câștiga încrederea deplină lui Vladovici agentul va purta cu el și discuții politice. Să pozeze la început într-un om [pe] care nu-l interesează trecutul lui Vladovici și nici relațiile acestuia prezente” în A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 65.

⁵⁴ Ne întrebăm cât de bine se putea simți părintele Vladovici, absolvent al unei instituții de învățământ superior, lucrând ca muncitor necalificat în Fabrica de cărămidă *Record* alături de etnicii romi ai județului Sibiu, ce parcuseseră deloc sau aproape deloc vreo instituție de învățământ și care dădeau adesea dovadă „de lipsa celor 7 ani de acasă”. Foarte probabil acest „foarte bine” vine fie din politețe și/sau modestie, fie din perspectiva comparației cu munca desfășurată în coloniile de muncă forțată unde se lucrau și 10-12 ore pe zi într-un regim de exterminare fizică și cu o alimentație mult redusă sub nivelul minim caloric de supraviețuire. Dacă dăm crezare acestei ipoteze atunci se explică răspunsul părintelui în ideea că munca în fabrica de cărămidă era mult mai firească, era „rai” în comparație cu munca din detenție. Faptul că părintele dorea să lucreze într-un alt mediu reiese din nota informativă redactată peste câteva luni de unul dintre agenții dirijați în jurul domniei sale: „Din puținele discuții avute cu el a reieșit că încă nu a primit un post de preot în Sibiu, și că acum Consistoriul Bisericesc caută un post pentru el pe sate în apropierea Sibiului. El spune că ar merge ori și unde preot numai să scape de fabrică” în A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 50.

Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu

au primit cărți de citit și că deținuții citeau foarte însetați toate cărțile după [ce] mai mulți ani nu au văzut cartea sau ziarul. A spus că este sănătos și că medicul închisorii i-a spus că se miră că toți deținuții sunt sănătoși și că au răsturnat toate concepțiile medicinei, că fără alimente cu proteine au putut trăi atâta timp.”⁵⁵

După aproape cinci ani de muncă în fabrica de cărămidă, anul 1967 va readuce speranța în viața familiei Vladovici vizavi de reîncadrarea părintelui Ioan ca preot⁵⁶ în Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Sibiului. La sfârșitul anului 1967- an în care mitropolitul Nicolae Colan al Ardealului trece la Domnul iar în scaunul arhieresc de la Sibiu este ales și înscăunat la 11 iunie ca mitropolit Nicolae Mladin - părintele Ioan va fi chemat în audiență de către noul mitropolit promițându-i-se verbal „încadrarea în curând”⁵⁷ într-o parohie. Despre acest fapt menționa nota oferită securității de unul din agenții dirijați în jurul părintelui din data de 5. 12. 1967:

„Sursa a fost la Vladovici acasă în ziua de 28 I. c. și [acesta] a întâmpinat-o cu vestea că a fost la mitropolit în audiență și i-a cerut o parohie deoarece vrea să se preoțească. I-a spus sursei că [mitropolitul Nicolae Mladin] l-a primit foarte bine și i-a promis o parohie apropiată de Sibiu –Vladovici crede că va merge la Gușterița, iar preotul de acolo va fi detașat la mitropolie. Vladovici i-a mai spus sursei că face asta să nu știe tatăl lui care este bolnav și care nu l-ar ierta dacă ar afla că a trecut la ortodoxism fiind un greco-catolic habotnic. Vladovici i-a mai spus sursei că a tot așteptat sperând că se va reveni și la religie dar nu mai poate sta deoarece stând departe de biserică nu e împăcat [sufletește]. Dealtfel spune că însuși mitropolitul e satisfăcut că îmbrățișează credința ortodoxă și intră în sânul bisericii ei”⁵⁸.

Nu peste foarte mult vreme dorința părintelui și a familiei sale de a fi numit preot într-o parohie se va apropia de îndeplinire, după cum reiese din următoarea notă informativă dată de un agent sub acoperire la începutul anului 1968:

⁵⁵ A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 19.

⁵⁶ Într-o discuție avută de părintele Vladovici peste câțiva ani cu o persoană agent al Securității - fapt necunoscut foarte probabil de domnia sa – ar fi declarat conform notei redactate de agentul sub acoperire: „Revenirea [trecerea] la Biserica ortodoxă română o consideră un pas fericit. Declară că atunci când și-a făcut formele de revenire, a întâlnit mai multă înțelegere și a avut mai mult sprijin de la vechii ortodocși decât de la foștii lui colegi de preoție greco-catolici. Așa că vă spun sincer - îmi declară el, din proprie inițiativă - dacă mi s-ar da posibilitatea să mă întorc la greco-catolici, eu unul, n-aș mai părăsi niciodată Biserica ortodoxă română,,. Același agent sub acoperire nota la constatările personale vizavi de părintele Ioan Vladovici: „Consider sinceră declarația lui de atașament față de Biserica ort. Rom: a făcut-o spontan, fără să-i netezesc eu terenul în această direcție și, mai ales, fără să i-o cer. M-a surprins plăcut: nu mă așteptam să o facă!” în A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 16-17.

⁵⁷ Pr. Ioan Vladovici, interviu realizat de autor, Sibiu, 28 februarie 2015.

⁵⁸ A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 52.

În ziua de 5 I. c. sursa a trecut pe la Vladovici pe care l-a găsit acasă cu soția lui. Erau amândoi foarte fericiți că i s-a aprobat să meargă preot în Com. Vesăud - Sibiu, unde preotul s-a pensionat. Vladovici a spus că [:] niciodată nu se mai gândea că ar putea să mai ajungă preot și că nimeni nu-și poate imagina ce simte el în noua situație[...]. Am uitat că am făcut 14 ani pușcărie, că am îndurat foame și umilințe și din contră bucuria de azi și satisfacția sufletească le socotesc ca o binefacere a lui Dumnezeu pentru tot ce am trăit și suferit și pentru că nu-mi am pierdut credința. Vladovici a spus că [:] urmează să-și facă lichidarea din fabrică și într-o săptămână va lua în primire parohia fiind foarte mulțumit că e aproape și poate veni des și acasă.

O singură dorință mai am să intre ...Riri (fica lui) la facultate și [:] pot să cred că cei 25 de ani de trecut nu au fost decât un vis urât. Dealtfel pentru fiecare dintre noi evenimentele se desfășoară cu tot mai multe surprize bune numai că mulți nu-și dau seama fiindcă nu privesc lucrurile în ansamblul lor și unii stau îngrădiți în preocupări meschine și personale. Libertățile tot mai multe, votate prin lege, sunt fapte la care numai cu câțiva ani în urmă nimeni nu se mai gândea.

Sursa: *Dar oare tu nu vorbești așa numai prin bucuria ta personală?*

Vladovici: „nu, adu-ți aminte când stăteam într-o singură cămăruță în care eu dormeam pe jos că nu mai încăpea [în cameră încă] un pat și lucram câte 10 ore în producție și când ai venit la noi nu vorbeam altfel. Întotdeauna de când am ieșit din pușcărie am spus că atâta timp cât ai un acoperiș, ești sănătos și liber să poți munci, n-ai dreptul să fi nemulțumit, mai ales noi care nu mai îndrăzneau să gândim nici la libertate”⁵⁹.

Urmărirea informativă a părintelui Vladovici va lua sfârșit conform raportului întocmit de Inspectoratul Județean de Securitate Sibiu la data de 22. IV. 1969 și aprobat peste numai două zile. Conform acestuia:

„Acțiunea a fost deschisă cu scopul de a stabili dacă numitul Vladovici Ioan desfășoară activitate dușmănoasă și dacă întreține legături cu legionari, fiind folosiți informatorii „Alexandru Ștefan, Ilie Marin, Munteanu Viorica, Cornea Victor și controlul secret al corespondenței. În procesul urmăririi acestuia s-a stabilit că evită să se întâlnească cu foști legionari sau cu legionari foști condamnați, manifestând multă prudență în comportarea sa.

Așa de exemplu a afirmat față de informatoarea Munteanu Viorica, eu mă feresc să fiu văzut cu foști legionari. Acum după ce mi-am câștigat libertatea după 15 ani și sunt în mijlocul familiei mele, trebuie să mi-o păstrez. Azi e bine ca fiecare să-și vadă de situația lui și să nu aibă cu nimeni nimic.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 46.

În octombrie 1968, respectivul a fost contactat de organele noastre, în scopul atragerii la colaborare. A afirmat că acest lucru i s-a cerut și în detenție, dar nu a putut accepta el pretinzând că este un caracter nesociabil și nu poate face așa ceva, dacă însă va afla pe cineva că desfășoară vreo activitate dușmănoasă, se va prezenta la organele de securitate și va demasca.

În concluzie, numitul Vladovici în prezent nu desfășoară activitate dușmănoasă și nu întreține legături cu foștii legionari, motiv pentru care propunem: a se aproba închiderea acțiunii informative și rămânerea acestuia în baza de lucru [...]"⁶⁰.

În vizorul Siguranței se aflau atât rudele de gradul întâi ale deținuților cât și cele mai îndepărtate⁶¹, urmărindu-se cu precădere manifestările ostile regimului popular. Chiar dacă nu avea antecedente de natură penală sau politică și era numai de două luni căsătorită cu părintele Ioan, doamna preoteasă Elena Vladovici, se găsea asemenea în atenția și sub supravegherea Siguranței Statului. Pe lângă elementele de identificare, fișele personale întocmite de Siguranță semnalau faptul că domnia sa nu comporta manifestări ostile regimului și era nemulțumită de situația provocată de arestul soțului⁶². În cele două luni de căsnicie de care s-a putut bucura familia Vladovici, doamna Vladovici va rămâne însărcinată – fapt despre care părintele nu cunoștea absolut nimic în momentul arestării -, născând o fată, Aurora la 12.12 1948, eveniment despre care părintele Ioan va afla întâmplător în cursul detenției⁶³. Greutățile resimțite de doamna preoteasă Elena, nu se vor lăsa așteptate; ea își va pierde slujba pe care o avea ca funcționară datorită legăturii pe care o avea cu deținutul politic Vladovici. Cu greu va reuși să găsească un loc de muncă la care să fie acceptată, la o școală, ca „femeie de serviciu”. Mai mult decât atât, fiica, Aurora, nu va fi acceptată la liceu decât numai în momentul în care doamna Vladovici va divorța de soțul ei⁶⁴.

⁶⁰ *Ibidem*, ff. 1-2.

⁶¹ În sprijinul acestei ipoteze vine și cazul părintelui Ioan. În arhivele C.N.S.A.S. se găsesc informații obținute în urma investigațiilor desfășurate de către organele securității, despre părinții, frații, surorile și nu în ultimul rând soția domniei sale.

⁶² A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 7.

⁶³ A.C.N.S.A.S., Ministerul de Interne, SB - C. 16081, vol. I, f. 112. Pr. Ion Vladovici, realizat de autor, Sibiu, septembrie 2015: „Ca să vedeți minunea Lui Dumnezeu în această zi, duminica, ne mutau cu duba tren de la Aiud la Ocelele Mari și providențial lucru, am trecut prin capul satului Șeica Mare. Duba în care ne afla noi era legată în spatele unuia dintre trenurile care traversau regiunea și a staționat pentru câteva zeci de secunde și în halta din Șeica. Aici oamenii veneau duminica, ieșeau la tren, asta era distracția lor. Noi cei din dubă i-am zărit printre grădele și cineva a strigat la ei: Unde suntem aici? - căci nu știam exact unde suntem. Auzind aceștia că ne aflăm în Șeica Mare și cunoscând că eu sunt originar din această comună cineva dintre deținuți a spus oamenilor veniți în gară: Aici se află și părintele Vladovici, ne duc la Ocelele Mari! Auzind consătenii că mă află printre cei închiși din acea dubă mi-au transmis prin colegii de detenție că soția a născut chiar în acea zi o fetiță.”

⁶⁴ Interviu Pr. Ioan Vladovici, realizat de autor, Sibiu, septembrie 2015. Nu face obiectul studiului de față subiectul familiilor preoților deținuți politici privite ca victime ale regimului popularo-democrat din R. P. R. dar îl punctăm ca o temă de viitor pentru cercetători.

Procesele verbale de interogatoriu ale părintelui Vladovici

Dosarele părintelui Ioan Vladovici existente în Arhiva C.N.S.A.S conțin o serie de procese verbale de interogatoriu ce oferă informații prețioase despre cine și ce urmărea Securitatea să descopere de la cei aflați în detenție și în special de la domnia sa. Părintele a fost anchetat în mai multe rânduri, însă procesele verbale existente încă la dosarul penal al domniei sale sunt numai cele date între 22 ianuarie 1955 și 16 mai 1955 și redactate la Deva.

Schema proceselor verbale de interogatoriu este următoarea:

„Arestatul Vladovici Ioan născut la 22. II. 1920, în Com. Calvasăr, Raionul Mediaș, Reg. Stalin, fiul lui Mihail și Ana, de profesiune preot, cu domiciliul în Sibiu, Str Ernest Telman, nr. 53, Reg. Stalin.

Interogatoriul a început la ora 11 și min 00; s-a terminat la ora 11 și min 45.

Întrebare: În procesele verbale de interogatoriu luate anterior, ai declarat despre legionarul...[numele respectivei persoane]. Arată-ne când și cu ce ocazie l-ai cunoscut?

Răspuns: Pe legionarul ...[numele] l-am cunoscut în anul 1942, pe când eram împreună în lagărul de la Rostock din Germania și lucram la fabrica de avioane *Heinkel*. Știu că este de profesie avocat și cu domiciliul la București.

Întrebare: ce cunoști dumneata despre activitatea lui desfășurată în organizația legionară?

Răspuns: Știu că...[numele], în timpul guvernării legionare făcea parte din poliția Capitalei, însă nu pot preciza ce funcție a îndeplinit. Datorită activității sale, în anul 1941, a trecut fraudulos frontiera, din România în Germania, stabilindu-se în orașul Rostok, unde l-am cunoscut pentru prima dată.

La Rostok era repartizat în ținutul *Muntenia* și activa într-unul din cuiburile ținutului unde plătea cotizația, participa la toate ședințele unde se țineau diferite conferințe cu subiecte legionare, naționaliste și fasciste, și lua parte la marșurile organizate de conducerea grupului de legionari din Rostok, cu care ocazie se cântau cântece legionare.

În decembrie 1942, ...[numele] împreună cu alți legionari a fost internat în lagărul de la Buchenwald unde, ducea aceeași viață legionară și lucra la montarea de binocluri militare. În august 1944...[numele], cu întreg grupul de legionari din Buchenwald, a fost dus la Viena, unde legionarii au fost lăsați liberi și cazați în diferite hoteluri.

La Viena...[numele] împreună cu ceilalți legionari a luat parte la ședințele legionare, unde Horea Sima a vorbit despre situația din țară și unde printre altele a arătat că România s-a alăturat de U.R.S.S. și că noi legionarii din Germania avem datoria să luăm o poziție față de această situație, însă trebuie ca să așteptăm noi dispoziții.

Pr. Dr. Ionuț Dragoș Manu

După circa 10 zile în urma ședinței s-au constituit două echipe de legionari care aveau misiunea să se reîntoarcă în țară și să organizeze o mișcare de rezistență în spatele frontului sovietic, din una din aceste grupuri am făcut și eu parte, așa că pe ...[susnumitul] l-am lăsat în Viena, deoarece el nu a făcut parte din aceste echipe.

Altceva despre activitatea lui nu mai cunosc.

Procesul verbal a fost citit de mine și prin semnătura mea, adevăresc că declarațiile mele au fost scrise just în prezentul proces verbal. [urmează semnătura anchetatorului și a anchetatului].⁶⁵

Analizând aceste procese verbale de interogatoriu se observă faptul că ele prezintă aceeași formă, au fost semnate de către același anchetator și urmăresc dobândirea de noi informații asupra anumitor legionari cu care părintele Ioan interacționase într-un fel sau altul și care se aflau în vizorul Securității. Se evidențiază faptul că părintele Vladovici a urmărit a nu acuza pe nimeni de vreo vină reală sau imaginară, a oferit informații cât mai generale și care foarte probabil erau deja cunoscute de către Securitate.

Surprinzător este faptul că deși aceste anchete s-au întins pe o perioadă de cel puțin cinci luni de zile, procesele verbale conțin aceeași schemă de întrebări⁶⁶ - ce vizează însă în fiecare proces verbal de interogatoriu o altă persoană -, și răspunsuri asemănătoare cu o sintaxă a propoziției aproape identică și cuvinte asemănătoare. Diferențele sunt aproape infime și sunt legate în general de anumite caractere subiective ale persoanei despre care anchetatorul solicita informații.

În loc de concluzii

Am parcurs biografia părintelui Ioan Vladovici pentru trei decenii, în principal, pe baza documentelor fostei Securități, și pe alocuri, coroborând informațiile din arhive cu ajutorul celor provenite din interviurile realizate cu domnia sa de către autor. Am văzut cum încă din timpul studenției era urmărit de Siguranță datorită activității politice. Chiar dacă până în 1941 interacționase în mod conjunctural cu mișcarea legionară, studentul la Medicină va fi nevoit să fugă din țară, în Germania, unde ar fi fost instruit ca diversionist, motiv pentru care va fi considerat de regimul comunist drept un element reacționar deosebit de periculos. Reîntors în patria mamă va reîncerca să-și înceapă o nouă viață studiind teologia greco-catolică la Cluj, însă chiar înainte de finalizarea studiilor va fi arestat. Șansa

⁶⁵ A.C.N.S.A.S., Fond Penal, Dosar nr. 015005, f. 49.

⁶⁶ Exemple de întrebări ce se regăsesc cu o constanță impresionantă în fiecare proces verbal de interogatoriu:

-Arată-ne când și cu ce ocazie l-ai cunoscut pe X...?

- Ce cunoști dumneata despre activitatea lui desfășurată în organizația legionară?

Părintele Ioan Vladovici o viață în slujirea semenului...

de supraviețuire a domniei sale regimului de detenție va fi providențial hotărâtă prin căsătoria cu Elena Frățilă și hirotonia întru preot. Datorită acestui fapt nu va fi încadrat în rândul studenților și trimis la închisoarea Pitești spre a fi exterminat. Va îndura calvarul temnițelor comuniste timp de 15 ani, 8 dintre aceștia fără a fi judecat. În urma procesului va fi pedepsit cu 10 ani de închisoare, însă pe lângă această pedeapsă pentru „activitate mistică” va fi reținut încă 5 ani de zile suplimentar. Eliberat din detenție va cunoaște temnița cea mare, România, fiind „forțat” de autorități să muncească ca lucrător necalificat timp de 6 ani la o fabrică de cărămidă, ca mai apoi să fie încadrat în rândurile clerului ortodox, primind spre păstorire cea mai mică și izolată parohie din Mitropolia Ardealului.

Va fi în permanență urmărit și șicanat de Securitate însă părintele Vladovici nu va pregeta niciodată să-și slujească semenul în nevoile sale urmând cu sfințenie preceptul evanghelic: „*Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut*” (Matei XXV, 40).